

Πώς η ΕΕ βελτιώνει τα δικαιώματα και τις συνθήκες εργασίας των εργαζομένων

Η ΕΕ επιθυμεί να βελτιώσει τις συνθήκες εργασίας ©AP Images/Ευρωπαϊκή Ένωση-Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο

Μάθετε πώς η ΕΕ βελτιώνει τα δικαιώματα και τις συνθήκες εργασίας των εργαζομένων σε όλη την Ευρώπη, από τις ώρες εργασίας και τη γονική άδεια έως την υγεία και την ασφάλεια στην εργασία.

Η ΕΕ έχει θέσει σε εφαρμογή ένα σύνολο εργασιακών κανόνων που αποσκοπούν στη διασφάλιση ισχυρής κοινωνικής προστασίας. Σε αυτούς περιλαμβάνονται ελάχιστες απαιτήσεις για τις συνθήκες εργασίας, όπως ο χρόνος εργασίας, η μερική απασχόληση, τα δικαιώματα των εργαζομένων να ενημερώνονται για σημαντικές πτυχές της απασχόλησής τους και η απόσπαση των εργαζομένων. Οι κανόνες αυτοί αποτελούν πια έναν από τους ακρογωνιαίους λίθους της **κοινωνικής διάστασης της Ευρώπης**.

Συνθήκες εργασίας

Ώρες εργασίας

Η ΕΕ έχει θεσπίσει ελάχιστα κοινά πρότυπα για τις **ώρες εργασίας** που εφαρμόζονται σε ολόκληρη την Ένωση. Η νομοθεσία της ΕΕ στον τομέα του χρόνου εργασίας καθορίζει ατομικά δικαιώματα για όλους τους εργαζομένους, με μέγιστη εβδομαδιαία διάρκεια εργασίας 48 ωρών, ετήσια άδεια μετ' αποδοχών τουλάχιστον 4 εβδομάδων ανά έτος, περιόδους ανάπαυσης και κανόνες για τη νυκτερινή εργασία, την εργασία σε βάρδιες και τα πρότυπα εργασίας.

Προστασία νέων μορφών εργασίας

Με την πάροδο των ετών, η Ευρώπη έχει δει να συμβαίνουν σημαντικές αλλαγές στην αγορά εργασίας, συμπεριλαμβανομένης της ψηφιοποίησης και της ανάπτυξης νέων τεχνολογιών, της αυξανόμενης ευελιξίας και του κατακερματισμού της εργασίας. Οι εξελίξεις αυτές δημιούργησαν νέες μορφές απασχόλησης, με αύξηση των θέσεων προσωρινής απασχόλησης και των μη τυπικών θέσεων εργασίας.

Για την προστασία όλων των εργαζομένων στην ΕΕ και τη βελτίωση των δικαιωμάτων των πιο ευάλωτων εργαζομένων σε άτυπες συμβάσεις, οι ευρωβουλευτές ενέκριναν το 2019 νέους κανόνες που εισάγουν ελάχιστα δικαιώματα στις συνθήκες εργασίας.

Η νομοθεσία ορίζει προστατευτικά μέτρα όπως:

- περιορισμός της διάρκειας της δοκιμαστικής περιόδου σε έξι μήνες
- καθιέρωση δωρεάν υποχρεωτικής εκπαίδευσης και
- απαγόρευση των περιοριστικών συμβάσεων

Τον Απρίλιο του 2024, **το Κοινοβούλιο ενέκρινε νέους κανόνες για τη βελτίωση των συνθηκών εργασίας** για τους εργαζόμενους σε **ψηφιακές πλατφόρμες**, όπως η Uber και η Deliveroo. Οι κανόνες έχουν ως στόχο:

- την διόρθωση του εργασιακού καθεστώτος των εργαζομένων που ενδέχεται να έχουν εσφαλμένα ταξινομηθεί ως αυτοαπασχολούμενοι
- να ρυθμίζουν τη χρήση αλγορίθμων και τεχνητής νοημοσύνης για την παρακολούθηση ή τη διαχείριση εργαζομένων, έτσι ώστε οι εργαζόμενοι να μην μπορούν να απολυθούν βάσει απόφασης που λαμβάνεται από την τεχνητή νοημοσύνη ή τους αλγόριθμους
- Καλύτερη προστασία των δεδομένων των εργαζομένων - τα προσωπικά δεδομένα και οι ανταλλαγές με συναδέλφους ενδέχεται να μην υποβάλλονται σε επεξεργασία.

Τηλεργασία

Παρότι η τηλεργασία έχει ενισχύσει την αποτελεσματικότητα και ευελιξία για εργοδότες

και εργαζομένους, έχει επίσης θολώσει τα όρια μεταξύ επαγγελματικής και προσωπικής ζωής. Προκειμένου να διασφαλίσει ότι η αυξανόμενη χρήση ψηφιακών εργαλείων δεν επιβαρύνει τα δικαιώματα των εργαζομένων, το Κοινοβούλιο ζητά να κατοχυρωθεί στο ευρωπαϊκό δίκαιο [το δικαίωμα των εργαζομένων να αποσυνδέονται ψηφιακά](#) από την εργασία τους χωρίς επιπτώσεις. Οι ευρωβουλευτές απαιτούν επίσης τον καθορισμό ελάχιστων προϋποθέσεων για την εξ αποστάσεως εργασία.

Μάθετε πώς το Κοινοβούλιο διασφαλίζει το "δικαίωμα στην αποσύνδεση" από την εργασία.

Κατώτατοι μισθοί

Το 2017, η ΕΕ επιβεβαίωσε τη δέσμευσή της για τη διασφάλιση ενός δίκαιου μισθού για όλους τους εργαζομένους. Τον Ιούνιο του 2022 και κατόπιν [πρότασης της Επιτροπής](#), οι διαπραγματευτικές ομάδες του Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου συμφώνησαν σχετικά με τους κανόνες της ΕΕ για τον καθορισμό επαρκών [κατώτατων μισθών](#).

Βάσει της νέας νομοθεσίας, οι χώρες της ΕΕ θα πρέπει να διασφαλίσουν ότι ο εθνικός νόμιμος κατώτατος μισθός εξασφαλίζει αξιοπρεπείς συνθήκες διαβίωσης. Οι ευρωβουλευτές προσδοκούν ότι οι κανόνες θα οδηγήσουν σε αύξηση των πραγματικών μισθών και μείωση του ανταγωνισμού ως προς το κόστος εργασίας στην ενιαία αγορά, καθώς και στον περιορισμό του μισθολογικού χάσματος μεταξύ των φύλων (αφού σχεδόν το 60% των χαμηλόμισθων στην ΕΕ είναι γυναίκες). Οι κανόνες αποσκοπούν επίσης [στην προώθηση και επιβολή των συλλογικών διαπραγματεύσεων](#) και στην προστασία των δικαιωμάτων των εργαζομένων.

Η ΕΕ έχει θεσπίσει ελάχιστα κοινά πρότυπα για τις ώρες εργασίας ©AP Images/Ευρωπαϊκή Ένωση-ΕΚ

Υγεία και ασφάλεια των εργαζομένων

Η Ευρωπαϊκή Ένωση εκδίδει νομοθεσία στον [τομέα της υγείας και της ασφάλειας στην εργασία](#), η οποία συμπληρώνει και υποστηρίζει τις δραστηριότητες των κρατών μελών.

Η [ευρωπαϊκή οδηγία πλαίσιο για την ασφάλεια και την υγεία στην εργασία](#) καθορίζει γενικές αρχές σχετικά με τις ελάχιστες απαιτήσεις υγείας και ασφάλειας. Εφαρμόζεται σε όλους σχεδόν τους τομείς της δημόσιας και ιδιωτικής δραστηριότητας και καθορίζει τις υποχρεώσεις των εργοδοτών και των εργαζομένων.

Επιπλέον, υπάρχουν ειδικοί κανόνες που καλύπτουν την έκθεση σε επικίνδυνες ουσίες, ομάδες εργαζομένων (έγκυες γυναίκες, νεαροί εργαζόμενοι...κλπ.), συγκεκριμένα καθήκοντα (χειρωνακτική διακίνηση φορτίων,...) και χώρους εργασίας (αλιευτικά σκάφη,...).

Η οδηγία για την προστασία των εργαζομένων από τους κινδύνους που συνδέονται με την έκθεση σε [καρκινογόνους ή μεταλλαξιογόνους παράγοντες](#) κατά την εργασία, για παράδειγμα, επικαιροποιείται τακτικά, καθορίζοντας όρια έκθεσης για συγκεκριμένες ουσίες. Το 2022, κατόρθωσαν για πρώτη φορά να [συμπεριλάβουν τις τοξικές για την αναπαραγωγή ουσίες](#) στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας.

Τα κράτη μέλη είναι ελεύθερα να θεσπίζουν αυστηρότερα πρότυπα κατά τη μεταφορά των οδηγίων της ΕΕ στο εθνικό τους δίκαιο.

Με το γηράσκον εργατικό δυναμικό και την υψηλότερη ηλικία συνταξιοδότησης, έχει αυξηθεί ο κίνδυνος εμφάνισης προβλημάτων υγείας. Το 2018, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκρινε έκθεση με την οποία πρότεινε μέτρα για τη διευκόλυνση της επιστροφής των ατόμων στο χώρο εργασίας μετά από [μακροχρόνια αναρρωτική άδεια](#) και για την καλύτερη ένταξη των χρόνιων ασθενών και των ατόμων με αναπηρία στο εργατικό δυναμικό.

Τον Ιούλιο του 2022, εν όψει της σημαντικής αύξησης των προβλημάτων ψυχικής υγείας στην ΕΕ, το Κοινοβούλιο κάλεσε την ΕΕ και τα κράτη μέλη [να αναγνωρίσουν το υψηλό ποσοστό των προβλημάτων ψυχικής υγείας που συνδέονται με την εργασία](#) και να βρουν τρόπους πρόληψής τους. Το 2024, [το Κοινοβούλιο ενέκρινε νέες οριακές τιμές έκθεσης για τον μόλυβδο και άλλες ουσίες](#) που μπορεί να είναι επικίνδυνες.

Ισορροπία μεταξύ επαγγελματικής-ιδιωτικής ζωής και ισότητα των φύλων

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ανέκαθεν υποστήριζε σθεναρά την ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών και προωθεί την [ισότητα των φύλων](#) σε όλες τις δραστηριότητές του.

Για την παροχή πιο ίσων ευκαιριών για άνδρες και γυναίκες και για την ενθάρρυνση της [καλύτερης κατανομής των ευθυνών φροντίδας](#), το Κοινοβούλιο ενέκρινε το 2019 μια σειρά νέων κανόνων που θα επιτρέπουν στους γονείς και στους εργαζομένους που αναλαμβάνουν τη φροντίδα συγγενών με σοβαρές ιατρικές παθήσεις να συνδυάζουν καλύτερα την επαγγελματική και την ιδιωτική τους ζωή.

Η οδηγία προβλέπει τουλάχιστον 10 ημέρες άδειας πατρότητας, γονική άδεια τουλάχιστον 4 μηνών για κάθε γονέα (από τις οποίες οι 2 δεν είναι μεταβιβάσιμοι), 5 ημέρες άδειας φροντίδας ανά έτος, καθώς και πιο ευέλικτες ρυθμίσεις εργασίας.

Τα δικαιώματα μητρότητας ορίζονται στην [οδηγία για τις εγκύους εργαζόμενες](#) και προβλέπουν ελάχιστη περίοδο άδειας μητρότητας 14 εβδομάδων, με υποχρεωτική άδεια 2 εβδομάδων πριν ή/και μετά τον τοκετό.

Το Κοινοβούλιο ασκεί επίσης συνεχή πίεση για τη λήψη περισσότερων μέτρων για την [καταπολέμηση του μισθολογικού χάσματος μεταξύ των φύλων](#) και τον περιορισμό του [συνταξιοδοτικού χάσματος](#), ενώ έχει ζητήσει και τη θέσπιση κανόνων της ΕΕ για την αντιμετώπιση της [ηθικής και της σεξουαλικής παρενόχλησης](#).

Νέοι κανόνες που εγκρίθηκαν από το Κοινοβούλιο τον Μάρτιο του 2023, [αναγκάζουν τις εταιρείες να αποκαλύπτουν πληροφορίες σχετικά με τις αμοιβές](#), διευκολύνοντας τους εργαζομένους να συγκρίνουν τους μισθούς και να αποκαλύψουν τις μισθολογικές διαφορές μεταξύ των δύο φύλων.

Κινητικότητα των εργαζομένων εντός της ΕΕ

Οι κανόνες της ΕΕ για τον συντονισμό των [συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης των κρατών μελών](#) εγγυώνται ότι οι πολίτες μπορούν να επωφελούνται πλήρως από το δικαίωμά τους να μετακινούνται σε άλλη χώρα της ΕΕ για να σπουδάσουν, να εργαστούν ή να εγκατασταθούν, ενώ παράλληλα λαμβάνουν τις κοινωνικές παροχές και τις παροχές υγείας που δικαιούνται. Η νομοθεσία της ΕΕ καλύπτει τα επιδόματα ασθένειας, άδειας μητρότητας/πατρότητας, οικογένειας, ανεργίας και άλλα παρόμοια επιδόματα και τελεί επί του παρόντος υπό επανεξέταση.

Η απόφαση για τη δημιουργία ενός νέου οργανισμού της ΕΕ, της [Ευρωπαϊκής Αρχής Εργασίας](#), η οποία θα τεθεί σε πλήρη λειτουργία έως το 2023, εκδόθηκε το 2019 για να βοηθήσει τα κράτη μέλη και την Επιτροπή στην εφαρμογή και την επιβολή της νομοθεσίας της ΕΕ στον τομέα της κινητικότητας του εργατικού δυναμικού και στον συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης.

Οι εργαζόμενοι μπορούν να αποστέλλονται από τις εταιρείες τους σε άλλο κράτος μέλος σε προσωρινή βάση για την εκτέλεση συγκεκριμένων καθηκόντων. Το 2018, οι κανόνες της ΕΕ για την [απόσπαση των εργαζομένων](#) αναθεωρήθηκαν προκειμένου να διασφαλιστεί η αρχή της ίσης αμοιβής για ίση εργασία στον ίδιο τόπο.

Για την αντιμετώπιση της ανεργίας και την καλύτερη αντιστοίχιση της προσφοράς και της ζήτησης στην αγορά εργασίας σε ολόκληρη την Ευρώπη, το Κοινοβούλιο ενέκρινε το 2016 έναν νέο νόμο για την αναμόρφωση του [ευρωπαϊκού δικτύου εργασίας EURES](#) με μια πανευρωπαϊκή βάση δεδομένων για τους αναζητούντες εργασία και τις κενές θέσεις εργασίας.

Κοινωνικός διάλογος

Οι κοινωνικοί εταίροι (συνδικαλιστικές οργανώσεις και οργανώσεις εργοδοτών) συμμετέχουν στη διαμόρφωση των ευρωπαϊκών κοινωνικών πολιτικών και των πολιτικών απασχόλησης μέσω του λεγόμενου "κοινωνικού διαλόγου", μέσω διαβουλεύσεων και γνωμοδοτήσεων, και μπορούν επίσης να διαπραγματεύονται συμφωνίες-πλαίσιο για συγκεκριμένα θέματα.

Η ΕΕ επιθυμεί επίσης να συμμετέχουν οι εργαζόμενοι στη διαδικασία λήψης αποφάσεων της επιχείρησης και έχει θεσπίσει ένα γενικό πλαίσιο για [την ενημέρωση και διαβούλευση των εργαζομένων](#).

Οι κανόνες της ΕΕ προβλέπουν ότι, σε περίπτωση μαζικών απολύσεων, οι εργοδότες πρέπει να διαπραγματεύονται με τους εκπροσώπους των εργαζομένων.

Σε διακρατικό επίπεδο, οι εργαζόμενοι εκπροσωπούνται από τα ευρωπαϊκά συμβούλια εργαζομένων. Μέσω αυτών των φορέων, οι εργαζόμενοι ενημερώνονται και ζητείται η γνώμη τους από τη διοίκηση σχετικά με κάθε σημαντική απόφαση σε επίπεδο ΕΕ που θα

μπορούσε να επηρεάσει τις συνθήκες απασχόλησης ή εργασίας. Οι ευρωβουλευτές επιθυμούν επικαιροποίηση των κανόνων για [την ενίσχυση του ρόλου των ευρωπαϊκών επιτροπών για την εργασία](#).

Μάθετε περισσότερα

[Πώς καταπολεμά η ΕΕ τη φτώχεια και την ανεργία](#)

[Ανεργία των νέων: τα μέτρα της ΕΕ για την καταπολέμησή της](#)
[Τι κάνει η ΕΕ για την βελτίωση της δημόσιας υγείας](#)